

นักข่าวแฉบ.อ้างความสงบปิดปากสื่อ

written by กองบรรณาธิการ | กันยายน 18, 2017

โดยดานุชช์ บุญอรัญ

มหาสารคาม – กรรมการสมาคมนักข่าวฯ เผยรัฐบาลใช้กฎหมายในนามความสงบเพื่อปิดปากนักข่าว และเอกชนใช้ทุนเข้าควบคุมสถานีโทรทัศน์ ส่วนอาจารย์ม.มหาสารคาม ชี้ภัยคุกคามสื่อคือการฟ้องคดีเพื่อยับยั้งการมีส่วนร่วม

วิทยากรในงานเสวนาร่วมแลกเปลี่ยนประเด็นด้านสถานการณ์สิทธิและเสรีภาพสื่อ (จากซ้ายไปขวา) ประกอบด้วย น.ส.อังคณา พรหมรักษา-พิธีกร นางสาวสฤณี อาชวานันทกุล นายบุรพา เล็กล้วนงาม นายสุเมธ สมคะเน และนายไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ

เมื่อวันที่ 15 ก.ย. 2560 ที่ห้องฉายภาพยนตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เดอะอีसान เรคคอร์ดร่วมกับสาขาวิชานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการสารสนเทศ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จัดโครงการเวทีเสวนาสาธารณะสถานการณ์และสิทธิการแสดงออกของสื่อในภาคอีสาน ช่วงเช้าเป็นการพูดคุยหัวข้อภาพรวมสถานการณ์และสิทธิการแสดงออกของสื่อในระดับประเทศ

นายสุเมธ สมคะเน กรรมการฝ่ายสิทธิเสรีภาพและการปฏิรูปสื่อ สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย กล่าวว่า ภายใต้หลักคิดในการรักษาความสงบของรัฐบาลปัจจุบันที่มองว่าวิธีการบริหารจัดการที่ดีที่สุดคือการทำทุกอย่างให้สงบเรียบร้อย ทำให้สื่อไทยในยุคนี้มีเสรีภาพในการนำเสนอเฉพาะบางเรื่อง การที่สื่อนำเสนอข้อมูลซึ่งรัฐบาลมองว่าอาจก่อให้เกิดความไม่สงบ เช่น การเคลื่อนไหวของภาคประชาชนทั้งในประเด็นทางการเมืองและการพิทักษ์รักษาสหิทธิชุมชน ฯลฯ จึงถูกจำกัดอิสระและต้องเผชิญกับมาตรการตรวจสอบอย่างเข้มงวด โดยออกกฎหมายควบคุมการทำงานของสื่อ เช่น [ประกาศ คสช. ฉบับที่ 97/2557](#) เป็นต้น

นายสุเมธกล่าวอีกว่า เงินทุนเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้สื่อขาดอิสระในการนำเสนอข้อมูล

จากการสังเกตของตนพบว่า สื่อกว่าร้อยละ 80 ในประเทศไทยอยู่ได้ด้วยรายรับจากงบโฆษณาของบริษัทห้างร้านต่างๆ เป็นหลัก ดังนั้นการนำเสนอข้อมูลในเชิงตรวจสอบอาจไม่สามารถทำได้เต็มที่ เพราะหากนำเสนอข้อมูลดังกล่าวแล้วทำให้ผู้สนับสนุนได้รับผลกระทบก็อาจส่งผลต่อเงินทุนที่ใช้ในการผลิตสื่อ ปัจจุบันยังปรากฏว่า บริษัทเอกชนหลายแห่งทุ่มเงินทุนซื้อกิจการช่องโทรทัศน์ดิจิทัลไว้เพื่อประชาสัมพันธ์และขยายผลทางธุรกิจของตน ซึ่งสถานะเช่นนี้เองที่ส่งผลให้ฝ่ายทุนมีอำนาจในการต่อรองและกำหนดนโยบายการทำงานของสื่ออย่างเบ็ดเสร็จเด็ดขาด

นายไชยณรงค์ เศรษฐเชื้อ อาจารย์สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ม.มหาสารคาม กล่าวว่า การคุกคามสื่อในสังคมไทยเปลี่ยนรูปแบบจากการมุ่งเอาชีวิตและทรัพย์สินของผู้สื่อข่าว มาเป็นการใช้กฎหมายปิดปาก โดยหนึ่งในวิธีที่พบเห็นบ่อยที่สุด คือ การดำเนินคดีเชิงยุทธศาสตร์เพื่อระงับการมีส่วนร่วมของสาธารณชน (SLAPP – Strategic Litigation Against Public Participation) หรือที่เรียกกันว่า “[การตบปากให้หยุดพูด](#)” วิธีดังกล่าวคือการใช้ประโยชน์จากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น [กฎหมายอาญา มาตรา 116](#) ซึ่งมีตัวบทควบคุมการยุยงปลุกปั่นประชาชนด้วยวาจา หนังสือ หรืออื่นๆ ซึ่งเอื้อให้บริษัทหรือองค์กรต่างๆ ใช้เป็นช่องทางในการยื่นฟ้องร้องสื่อต่อศาล

นายไชยณรงค์บอกอีกว่า การยื่นฟ้องลักษณะนี้แม้โดยมากไม่อาจเอาผิดกับผู้นำเสนอข้อมูลได้ แต่บริษัทก็ได้ประโยชน์จากกระบวนการพิจารณาคดีที่ใช้เวลานาน ทำให้เกิดสัญญาณการตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมของสื่อและภาคประชาชน

“การเผชิญหน้ากับวิธีการคุกคามรูปแบบนี้ ต้องมีแก้กฎหมายเพื่อต่อต้านการฟ้อง SLAPP ไม่เช่นนั้นสื่อก็จะถูกปิดปากและปัญหาต่างๆ ก็จะไม่ได้รับการตรวจสอบ” นายไชยณรงค์กล่าว

นางสาวสฤณี อาชวานันทกุล นักเขียนและนักวิชาการอิสระ กล่าวว่า นอกจากสื่อกระแสหลักแล้ว สื่อโซเชียลมีเดียก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งซึ่งรัฐพยายามควบคุมและแทรกแซง ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ [พ.ร.บ.คอมพิวเวอร์ฉบับใหม่](#) ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 พ.ค.ที่ผ่านมา

พ.ร.บ. คอมพิวเตอร์ฉบับใหม่กำหนดโทษของผู้นำเข้าสู่ข้อมูลอันอาจกระทบต่อความมั่นคง จัดให้มีคณะกรรมการ
กลั่นกรองข้อมูลคอมพิวเตอร์ และมุ่งเอาผิดกับผู้ให้บริการซึ่งรวมถึงเจ้าของเว็บไซต์และผู้ใช้สื่อสังคมออนไลน์ส่วน
บุคคล เช่น เว็บไซต์เฟซบุ๊ก แอปพลิเคชันไลน์ และเว็บไซต์ทวิตเตอร์ ซึ่งแม้กฎหมายจะกำหนดให้ผู้ให้บริการไม่มี
ความผิดหากลบเนื้อหาดังกล่าวออกจากพื้นที่ของตนภายในระยะเวลาที่กำหนด แต่การออกกฎหมายเช่นนี้ก็เป็นการ
บังคับปลายๆ ให้ผู้ใช้โซเชียลมีเดียและสื่อออนไลน์ต้องตรวจสอบและปิดกั้นข้อมูลต่างๆ ที่อาจเป็นประโยชน์ต่อ
สาธารณะเพราะกลัวความผิด

“นอกจากพยายามคุมด้วยกฎหมายแล้ว รัฐเองก็พยายามโฆษณาชวนเชื่อในโซเชียลเช่นกัน ส่วนตัวดิฉันเคยได้
รับข้อความจากบุคคลท่านหนึ่ง ขอให้โพสต์นโยบายของรัฐบาล 6 ประเด็นทางเฟซบุ๊กส่วนตัว โดยมีการขอความ
ร่วมมือว่าหากจะวิจารณ์ก็อย่าให้แรงเกินไป” นางสาวสฤณีเล่า

หมายเหตุ ดานุชช์ บุญอรัญ เป็นผู้เข้าอบรมโครงการนักข่าวภาคอีสานของเดอะอีสานเรคคอร์ด ประจำปี 2560